

Styrelsen har vedtaget dette holdningspapir den 18. september 2024 og senest opdateret det den 30. april 2025

DUFs holdning til et digitaliseret samfund

Demokratiet skal vindes for hver generation. Den digitale revolution har bragt både muligheder og udfordringer med sig, og det er afgørende at udnytte mulighederne til at styrke demokratiet, samtidig med at vi konfronterer de trusler, der kan underminere demokratiet, trivsel og rettigheder som ytringsfriheden. Dette kræver fokus på både struktur- og individniveau. Vi er en del af en digital infrastruktur, og vi vil sikre, at den afspejler vores demokratiske og kulturelle værdier. Da mange teknologiske udfordringer er globale, er internationalt samarbejde, både i Europa og resten af verden, nødvendigt for at beskytte og fremme disse værdier.

Digitalisering og teknologi handler om mennesker. Derfor skal vi være bevidste om, hvordan digitaliseringen påvirker vores hverdag og vores samfund. Børn og unge skal inddrages i udviklingen af det digitaliserede samfund og have plads til at være en del af samtalen. Børn og unge skal fx kende sine digitale rettigheder, forstå brugen af AI, algoritmernes logik, samt vide, hvordan man kan færdes trygt online og beskytte sit privatliv. Teknologiforståelse og digital dannelse bør derfor prioriteres i langt højere grad, end det bliver i dag. Samfundet kan ikke antage, at børn og unge er digitale eksperter, blot fordi den unge generation er født i en digital tid. Som samfund skal vi have en ambition om en digital verden baseret på demokratiske værdier, hvor børn og unge kan færdes trygt på alderssvarende platforme uden risiko for udnyttelse og i en balance, hvor det digitale ikke overtager det fysiske liv.

Derfor mener DUF overordnet, at:

- Dét, der er ulovligt i den 'offline' verden, også bør være ulovligt i den online verden.
- Techvirksomheder kan reguleres lige så vel som så mange andre virksomheder.
- Tilgangen til at finde de bedste løsninger i en foranderlig teknologisk verden ikke sker på en gang. Vi må derfor løbende teste og evaluere, hvad der virker.
- Det digitaliserede samfund skal bygge på demokratiske rettigheder og værdier.
- Samtalen om udviklingen af et digitaliseret samfund, både i det offentlige og private, bør prioriteres og ikke afpolitiseres, da den spiller en afgørende rolle for, hvordan vi indretter vores demokrati og samfund.
- Den digitale verden som udgangspunkt skal bidrage positivt til børn og unges trivsel. Derfor skal man arbejde ud fra et forsigtighedsprincip og med 'safety by design', hvor der tages udgangspunkt i sikkerhed i designet, så børn og unge kan færdes trygt online.
- Børn og unge kun skal være på digitale platforme med alderssvarende indhold.

Demokrati og samtale

Demokratiet udspiller sig i dag også digitalt, både i den daglige dialog og som en væsentlig del af demokratiets infrastruktur. Det er afgørende at etablere strukturer, der er fundamentalt demokratiske og fremmer demokratisk udvikling, blandt andet ved at skabe gode muligheder for digital deltagelse.

Derfor mener DUF, at:

- Samtalen er afgørende for demokratiet, og alle har et ansvar for at fremme en dialog på digitale platforme, der er præget af nysgerrighed, åbenhed og gensidig respekt – både strukturelt og kulturelt.
- Ytringsfriheden er en grundsten i demokratiet, som ikke må knægtes digitalt, hvorfor det kun bør være ulovligt indhold, der fjernes fra digitale platforme.
- Digitale platforme forpligtes til at modarbejde lovlige ytringer, der skader den demokratiske samtale og online trivsel, som hadtale og den hårde tone - dog på anden vis end indholds fjernelse og altid baseret på gennemsigtighed.
- Digitale værktøjer og platforme både kan fremme dialog og aktivisme på tværs af landegrænser, men at det også kræver kritisk tænkning hos børn og unge for fx at undgå falske nyheder og kriminalitet.
- Nævn eller udvalg, som vurderer indhold og regler der, hvor vi færdes digitalt, bør være demokratisk forankrede.
- Lovovertrædelser i den digitale verden kan fremstå konsekvensløse, og derfor bør digitale lovovertrædelser oftere håndhæves ved fx at opprioritere politiindsatser.
- Vi som samfund skal fokusere på teknologiens magt og afklare, hvad AI må bestemme og have adgang til.
- Der bør være regler for brugen af data i det offentlige, så registre ikke sammenkøres og algoritmer ikke udvælger sager til gennemsyn uden en individuel sagsvurdering.
- Der i højere grad skal sikres et demokratisk grundlag i den digitale infrastruktur, som fremmer en god demokratisk ånd og samtale.
- Både traditionelle, internet- og sociale medier skal deltage konstruktivt i arbejdet med at bekæmpe hadefuld tale og spredning af misinformation.

Rettigheder og teknologiforståelse

Rettigheder og teknologiforståelse er essentiel i respekten for det enkelte individ og er en grundsten i demokratiet. Der mangler rettigheder i den digitale verden som klageadgang og informationsfrihed. For at sikre en samfundsudvikling, der både understøtter demokratiske rettigheder online og fysisk, mener DUF at:

- En ansvarlig udvikling af teknologien kræver, at børn og unge får en grundlæggende teknologiforståelse, og har mulighed for at tilegne sig relevante kompetencer, der ikke kompromitterer børn og unges privatliv.
- Børn og unge skal eje sin data og have kontrol over, hvem der har adgang til den, samt mulighed for at forhindre, at ens data videresælges til markedsføring.
- Børn og unge ikke er digitalt indfødte og skal oplyses til at forstå digitaliseringen og dynamikker på digitale platforme, og dannes til at navigere, have en holdning til og tage aktive valg ift. teknologiens indflydelse på vores liv og hverdag.
- Alle, herunder digitalt udsatte, skal kende sine rettigheder og forstå teknologien og de bagvedliggende mekanismer i både den fysiske og digitale verden, samt kunne navigere online og være kritisk.
- Der er behov for at etablere regler for brugen af AI, især i forhold til anvendelse af børn og unges data samt regulering af generativ AI.

- Ungdommens digitale myndiggørelse skal sikres ved, at det skal være almen viden, hvad børn og unges rettigheder er, samt hvor man kan søge hjælp, hvis de overskrives.
- Det er afgørende, at børn og unge ved, hvordan man beskytter sit privatliv og sin sikkerhed, og forstår, at man selv ofte er produktet, når en tjeneste er gratis.
- Mangfoldighed og ligestilling skal være centrale principper i den digitale udvikling, både i udviklingen af teknologien og i de magtrum, der er i techvirksomheder.

Demokratiske og ansvarlige techvirksomheder

Den massive digitalisering af det danske samfund har placeret globale techvirksomheder på centrale positioner i vores samfund. Techvirksomhedernes platforme kan i flere tilfælde beskrives som kritisk infrastruktur, og de har stor indflydelse på vores samfund, trivsel, holdningsskabelse og hverdag. Som samfund skal vi sikre, at techvirksomheder lever op til deres ansvar, og at deres forretningsmodeller bygger på etiske og demokratiske værdier.

Derfor mener DUF, at:

- Der bør være et krav om, at alle har adgang til relevant, gennemsækelig og let formidlet information når man agerer digitalt, så beslutninger online træffes på et oplyst grundlag, fx ved cookies.
- Vi skal have en neutralitetsknapp, så børn og unge kan nulstille alle visningspræferencer baseret på platformenes algoritmer og data indsamlet om brugeren.
- Digitale platforme skal have fokus på tilgængelighed for hele samfundet, herunder mennesker med handicap og marginaliserede grupper.
- Det skal være let og gennemsækeligt for børn og unge at klage, hvis man har fået fjernet (u)lovligt indhold eller ens profil nedlukkes på en platform.
- Man let skal kunne komme i kontakt med techvirksomheder, hvis man fx har spørgsmål eller ønsker at få fjernet indhold.
- Særligt politikere og techvirksomheder har det overordnede ansvar for at digitale platforme ikke påvirker demokratiet, børn og unges sikkerhed eller trivsel negativt.
- Der skal sikres transparens i algoritmernes funktion, samt at algoritmer ikke diskriminerer, udsender systematisk misinformation eller deepfakes, men i stedet understøtter en demokratisk udvikling.
- Det skal være gennemsækeligt, hvilken data man afgiver for adgang til digitale platforme, og at der skal være alternative adgangsmuligheder. Man skal også kunne fravælge reklamer og sige sig fri fra at ens data videresælges til markedsføring.
- Vi skal have klare etiske retningslinjer for markedsføring og bl.a. forbyde retten til at bruge data om borgernes politiske overbevisninger til markedsføring.

Trivsel og digital balance

Børn og unges liv foregår i dag både fysisk og digitalt, men mange af de steder, børn og unge færdes digitalt, sikrer ikke gode rammer for trivsel og udvikling. Der er bl.a. udfordringer med tidsforbrug grundet fastholdelsesmekanismer og den høje grad af negativ sammenligning og spejling, som digitale platforme muliggør. Samtidig giver platformene muligheder for at kommunikere med venner og bekendte fra den fysiske verden samt finde nye fællesskaber.

Derfor mener DUF, at:

- Samtalen om børn og unges skærmtid skal nuanceres; der er mange balancer i brugen af skærme, som handler om både mængden af tid, timing af brugen, samt indhold og interaktion.
- Det skal sikres, at børn og unge kun har adgang til digitale platforme med alderssvarende indhold, så børn og unge ikke udsættes for fastholdende mekanismer eller skadeligt indhold. Tilgængeligheden bør reguleres ved bl.a. velfungerende aldersverifikation.
- Skoler, fritidstilbud, foreningsliv og andre arenaer, hvor børn og unge opholder sig, i samarbejde med børn og unge skal tage stilling til skærmbrug, sætte rammer samt skabe en god kultur og normer, der styrker et godt børne- og ungdomsliv.
- Forældre og voksne skal tale med børn og unge om det digitale liv, men skal ikke overvåge den digitale adfærd eller kompromittere børn og unges ret til privatliv.
- Børn og unge skal have mulighed for ro og pauser fra skærmen og at der skal være steder i børne- og ungdomslivet, hvor fællesskabet primært foregår fysisk og ikke digitalt, samt skabes bedre rammer for, at børn og unge i højere grad vælger det fysiske fællesskab til frem for skærmen.
- Der skal skabes et mere mangfoldigt billede af det gode liv på digitale platforme, samt være større opmærksomhed på udfordringen ved at kunne sammenligne sig med hele verden, så børn og unge ikke oplever at føle sig utilstrækkelige.
- Der skal skabes et mere mangfoldigt og naturligt kropsbillede på digitale platforme, og at det skal fremgå på billeder, hvis de er blevet redigeret, eller hvis der er benyttet filtre.
- Børn og unge, som er ofre for digitale seksuelle krænkelser, skal have ret til og mulighed for gratis psykologhjælp.
- Gaming og gambling skal skilles ad, og der skal være mere opmærksomhed på børn og unges brug af spilplatforme, når der er skjult gambling gennem køb af skins og lignende.

Internationalt samarbejde

Den digitale revolution sker på tværs af grænser med forskellig hastighed og udvikling i forskellige lande. Vi betragter det som nødvendigt at samarbejde på tværs af både grænser, institutioner og virksomheder for at skabe meningsfulde rammer for den digitale samtale og teknologisk udvikling.

Derfor mener DUF, at:

- Digitale platforme bør betale skat i de lande de opererer i.
- Der skal skabes plads til konkurrence og nye idéer ved at forhindre monopoldannelse, samtidig med at vi beskytter børn og unges rettigheder og sikrer, at techvirksomheder ikke får mere magt og ejerskab.
- Det er problematisk, at unge globalt har forskellig adgang til digital infrastruktur, hvilket skaber ulige muligheder for at benytte de virtuelle værktøjer og platforme, der muliggør lige demokratisk deltagelse og udvikling i samfundet generelt.
- Udfordringerne er grænseløse og bør derfor fordrer samarbejde om lovgivning først og fremmest i EU dernæst globalt, men det er også nødvendigt at have indsatser lokalt og nationalt.
- Data skal kunne bevæge sig frit på det åbne internet uden prioritering af trafik fra internetudbydere side.

- Digitalisering er et vigtigt redskab i den grønne omstilling, men at digitale løsninger, AI og data også medfører et stigende energiforbrug. Vi skal sikre, at teknologien bidrager til en bæredygtig fremtid frem for at belaste klimaet.